

SUU TẬP TEM - THÚ VUI TAO NHÃ

Phạm Tuyền

Mỗi người đều có niềm vui riêng trong cuộc sống và khi niềm vui đã trở thành đam mê thì nó sẽ chuyển thành một thú vui tao nhã. Anh Hàn Tấn Quang, chủ biên tạp chí *Kiến Thức Ngày Nay*, là người làm báo đã hơn 25 năm, nhưng ít nghe anh nói về nghề báo trong những lần có dịp tiếp xúc mà thay vào đó lại được nghe chia sẻ về những trải nghiệm thú vị trong việc sưu tầm đồ gốm sứ, tem hay thạch thiên...

Sưu tập tem là thú chơi đòi hỏi người chơi ngoài niềm đam mê sâu sắc, còn phải có tính cẩn cù, cẩn thận, tỉ mỉ và phải thường xuyên trang bị thêm những kiến thức mới. Anh nói rằng muốn trở thành nhà sưu tập tem thực thụ, cần phải có quá trình từ thấp đến cao vì rất hiếm người đến với tem và trở thành nhà sưu tập tem như bị “tiếng sét ái tình”. Anh thích tem từ hồi còn đi học vì tuổi học trò có rất nhiều kỷ niệm trong trẻo và đẹp để gắn liền với những bì thư. Thú sưu tầm bắt đầu từ lá thư gói ghém tình cảm của cô bạn học mà anh nâng niu cất giữ đến thư của cha mẹ và những người bạn học từ phương xa gửi về, Anh lưu giữ cẩn thận các bì thư, sau đó học cách nhúng bì thư vào nước để có thể gỡ con tem ra mà vẫn còn nguyên vẹn, không bị rách đường răng cưa. Thoạt nghe, chúng ta sẽ nghĩ việc chơi tem và những con tem nhỏ bé kia chẳng mang bao nhiêu ý nghĩa, nhưng được anh cho xem từng bộ tem đã được anh sưu tập sắp xếp theo từng chủ đề như: Việt Nam - đất nước con người, Di sản văn hoá thế giới, Gia đình chim... và quan sát cách anh ngắm nhìn những con tem một cách say sưa, đôi mắt sáng lên khi giải thích ý nghĩa từng con tem, đặc biệt trong những bộ tem chủ đề, giọng nói hân hoan khi bàn về những điển cố, điển tích, sự kiện liên quan tới từng con tem một cách súc tích, mạch lạc và rõ ràng, chúng ta sẽ cảm nhận được thế nào là tình yêu sâu sắc dành cho tem. Cảm xúc của anh bất tận khi anh kể những kỷ niệm sưu tầm tem, khi phân tích những “kỳ hoa dị thảo” hay những gương mặt danh nhân văn hóa, lịch sử trên những con tem nhỏ bé với đủ mọi hình thù (hình thoi, hình tam giác, bình hành, ngũ giác...), đủ mọi chất liệu (vải, tem gỗ, tem phủ men, đá, tem có mùi chocolate, mùi hoa lái của Ấn Độ, tem dạ quang, tem ba chiều óng ánh), đủ màu sắc rực rỡ hay tinh xảo đến từng chi tiết nên đã có tâm hồn và lung linh tuyệt tác như một công trình nghệ thuật tinh tế. Vì vậy, sẽ không quá lời nếu nói con tem chính là tấm danh thiếp của mỗi quốc gia.

Chơi tem và sưu tập tem cũng là cách kết nối với nhiều nhà sưu tập tem trong nước và bạn bè yêu tem trên thế giới. Hiện nay có khoảng trên 20 triệu người sưu tập tem trên toàn thế giới: chỉ tính riêng ở Mỹ đã có hơn 2 triệu người sưu tầm tem. Vì sao có nhiều người đam mê tem như vậy? Câu trả lời đơn giản là sưu tập tem là một loại hình sưu tầm phổ cập mà từ học sinh nhỏ tuổi đến người lớn, từ người lao động đến giới trí thức đều có thể yêu thích và tham gia. Lợi ích từ thú sưu tập này là người chơi sẽ được cập nhật những kiến thức phong phú thông qua mỗi con tem. Qua tem, chúng ta có thể có những hiểu biết cơ bản về đất nước, con người, những thắng cảnh và các sắc thái văn hoá, kinh tế và cả quá trình lịch sử cũng như chính trị của mỗi quốc gia.

Sự trân trọng của anh là sự trân trọng chung của nhiều nhà sưu tập tem trong nước: ngành in tem của chúng ta chưa phát triển bằng một số nước trong khu vực. Ai cũng mong muốn có ngay được giới thiệu những bộ sưu tập tem Việt Nam có giá trị cao cả về nội dung lẫn hình thức cũng như chất lượng và chất liệu đến bạn bè chơi tem trên thế giới với niềm tự hào về đất nước và con người Việt Nam cũng rất tuyệt vời. Khi anh kết thúc buổi chuyện trò bằng việc giới thiệu những con tem đã được nhiều thế hệ trên thế giới lưu giữ từ những năm 1840 đến nay, thời gian trên 150 năm của một con tem đủ để chúng ta hiểu rõ giá trị của các bộ sưu tập tem chưa hẳn tính bằng tiền, mà ở chỗ đã có những con người thay phiên nhau gìn giữ, bảo tồn tem suốt một thời gian dài. Sưu tập tem là một thú chơi tao nhã nhưng lại mang ý nghĩa tinh thần to lớn và rất đáng trân trọng của những nhà sưu tập tem.

Con tem in ngược năm 1918 trị giá lúc lưu hành là 24 cents được bán đấu giá hơn 2,9 triệu USD

24 cents là giá ban đầu trên con tem màu xanh in hình chiếc máy bay 2 tầng Curtis JN – 4 được sử dụng trong Thế chiến 1 và sau đó trở thành máy bay đưa thư, và có người đã mua con tem với giá 825.000 USD và cũng con tem này nhưng đến 4 con liền nhau có dấu kiểm định và cho phép lưu hành đã được bán đấu giá cho người mua cuối cùng trên 2,9 triệu USD (2005). Bởi lý do duy nhất: **con tem in năm 1918 và chiếc máy bay trên con tem bị in lộn ngược đầu.**

Con tem Châu Á giá 890.000 USD: Ở Châu Á, một trong những con tem hiếm của Trung Quốc được in vào năm 1897: con tem màu đỏ tươi, biểu trưng của may mắn và vận tốt. Sau khi in 32 bản, ngành chức năng Trung Quốc cho rằng dòng chữ quá nhỏ nên tạm dừng không in mà chuyển qua phiên bản chữ to hơn. Và ngày 3.7 vừa qua, con tem này đã được đấu giá tại Hồng Kông với giá 19 tỷ đồng Việt Nam. Trong văn hóa Trung Quốc, những con tem hiếm quý được xem là những biểu tượng văn hóa và bảo vật quốc gia, giống như các loại hình nghệ thuật khác.

Con tem có giá 19 tỷ đồng phát hành năm 1897

Con tem lẻ được bán đấu giá cao nhất

Nhà bán đấu giá Stanley Gibbons tuyên bố trong lịch sử 156 năm của hãng chưa có con tem nào bán tới giá 550.000 bảng Anh như một trong 77 con tem Penny Red in trong thời gian 1841 – 1879, vì sơ sót kỹ thuật nên không được phát hành và một trong 77 con tem bị lỗi này đã lọt ra ngoài.

Penny Red

Con tem được người sưu tập mua với giá 4,5 triệu USD

Con tem có 158 năm tuổi

Nhưng con tem thư đắt giá nhất thế giới hiện nay do Thụy Điển in năm 1857, nặng 0,03g, có giá ghi trên tem là 3 shilling, nhưng nó lại có màu vàng như con tem 8 shilling thay vì màu xanh do lỗi trong khâu in ấn. Con tem do một học sinh Thụy Điển lục tìm được trong

đồng thư cũ của ông bà vào 1885, và vì cần tiền con tem được đem bán. Từ đó, con tem đã qua tay nhiều nhà sưu tập nổi tiếng. Lần đầu vào năm 1996, con tem được nhà sưu tập mua với giá 4,5 triệu USD. Và lần đầu giá mới đây nhất vào năm 2010, công ty đấu giá tại Thụy Sĩ không công bố tên chủ nhân mới cho biết nó vẫn là con tem đắt giá nhất .

Các sai sót khác:

Ngoài lỗi in sai màu, sai chữ, in ngược hình ảnh, sai giá tiền, có con tem in sai về qui cách, tem in lệch răng cưa. Các sai sót trên được các nhà sưu tập tem ưu ái quan tâm do chúng thật sự thú vị và vì vậy giá bán luôn được nâng lên ngất trời.

Tem Nữ hoàng Victoria in ngược có giá khoảng 110.000 USD